

ZBORNIK

SVEČEINKOV SV. P. IN ZAJEDNIC S. J.

Uredništvo: Gorica, Piazza N. Tommaseo št. 20

Dne 15. junija 1923

Izhaja 15. dan vsakega mesca.

Pisma sobratu o naših evh. shodih.

II.

Dragi sobrat! Priden si. Nisi še bral mojega odgovora na vprašanje zastran družbe duhovnikov častivcev, že prihaja novo Tvoje pismo, kjer vprašuješ o 2. točki iz znane okrožnice o evharističnih shodih v goriški nadškofiji.

Ta točka pravi: Uvede se, če le mogoče po vseh cerkvah javno češčenje Sv. R. Telesa in se sestavi v ta namen nov vsopred.

Dobro, da me prašaš samo za mnenje, ne za pojasnilo. Pojasniti bi Ti ne mogel, zakaj je dostavljeno »če le mogoče«. Can. 1275, ki govori o slovesnem češčenju, takega »če le mogoče« ne pozna. Ta kanon ukazuje v vseh cerkvah, kjer se hrani Sv. R. T., slovesno štiridesetno molitev, kjer pa iz posebnih vzrokov ta ni mogoča, »saltem per aliquot continuas horas, statis diebus, sanctissimum Sacramentum sollempniore ritu exponatur«. Pričakoval bi torej, da bi se ta točka glasila: Uvede se, če le mogoče, po vseh cerkvah štiridesetno molitev...

Znano Ti je, kako imajo 40-urno molitev urejeno na pr. v Rimu. — Za vsako leto se naprej določi 182 ali 183 cerkvá, v katerih se bo opravljala ta slovesnost. Sam Sv. Oče potrdi vsopred. Najsvetejše ostane izpostavljeno tudi po noči. Vrata po noči zapro, veliki zvon pa zvoní vsako uro. K nočni adoraciji se pripuščajo le izbrane osebe, pred vsem »Aggregati alla Pia Unione degli Adoratori del SS. Sacramento«. O rajnem papežu Benediktu XV. se pripoveduje, kako se je, ko je bil še navaden Monsignore, rad udeleževal teh nočnih adoracij in kmalu po polnoči maševal. Znano je, da Rimljani cerkve ob 40urni molitvi bajno razsvetle.

V Florentinskem mestu imajo tudi skozi celo leto 40urno molitev. Toda zvečer Najsvetejše shranijo.

V neki čisto majhni škofiji doli sredi Italije, kjer sem bil jaz nekoč »na leto-višču«, so imeli 40urno molitev od septuagesime do pepelnice. Ta čas so se vse cerkve zvrstile, vendar nekatere so imele le en dan izpostavljeno. Jaz sem se udeležil treh celih in nekaj okrajšanih »kvarantor«. Župniki poiščejo čimveč duhovnikov, da mašujejo, spovedujejo in z verniki molijo. Pridigati sem pa slišal, kar mi ni dopadlo, le v dveh krajih za sklep. Ljudstvo se je zelo udeleževalo. Povsod je bilo mnogo spovedovanja. Celó dopoldne so se vrstile sv. maše, ob 12.20 je začela peta maša.

O popoldanskih urah smo se duhovniki vrstili, da smo ljudem naprej molili.

Okoli 5. ure smo navadno shranili. — Hudič bi bil rad imel tudi svoj delež. Pravili so, da je motil duhovnike z igro in s pijanč. Ker se farovži drže cerkve, se je slišalo v cerkev, kako so padale podobice, in kako so igravci to padanje z vskliki spremljali. Ko je škof to izvedel, je naperil suspensionem ipso facto incurram. Pomagalo je: dokler je bilo Najsvetejše izpostavljeno, so bile podobice skrite. — In vino? Kolikor sem bil jaz priča, je na sploh vladala treznost. Ker je radi vojske šlo bolj na pomanjkanje, gostitelji niso preveč točili. Od poprej so pa pripovedovali n. pr. ta-le slučaj: Don Cé (Cesare) je imel reponirati. Po stopnicah, ki so tam doli precej visoke, je srečno splezal. Kar obstane in gleda, dokler se ne obrne do dijakona z vprašanjem: Vidim tri monštrance. Katero naj primem? Odgovor je bil: »Ta srednjo!« In šlo je. — Ponovim, da se je tisto moje leto vse prav vzgledno vršilo.

Ali bi ne zmogli pri nas kaj takega? Vsaj pri večjih cerkvah?

V ljubljanski škofiji so za slovesno češčenje odločeni posameznim cerkvam stalni dnevi skozi celo leto. Enako v lavantinski škofiji, kjer je nekaterim cerkvam odkazano po par dni zaporedoma. »Bogoljub« prinaša vsopred za obe škofiji. Določenih dni se še drže cerkve ljubljanske škofije na naši stranižice.

Na Goriškem so v tej stvari precej zastali. Slovesno češčenje je začelo šele 1911. in je omejeno redoma na nedelje in zapovedane praznike. V nekaterih cerkvah se izpostavi za 12 ur, v drugih samo za 6 ur. Nekaj malo cerkvá ima češčenje dvakrat na leto. Na en dan je prišla najmanj ena cerkev, večinoma pa 2-4, časih tudi več. Kaka nedelja je vendar ostala še prazna! Nekaj cerkva se še ni bilo pridružilo. Morda je v tem-le zadnjem dejstvu skrit ključ za tisti »če le mogoče«? Zana-prej takih izjem ne sme več biti. Da bi eno nedeljo v letu vsaj 6 ur ne mogli imeti češčenja? Bežite, bežite! In če bi bili res taki vzroki, da bi se niti to ne moglo doseči, bi bilo treba postaviti resno vprašanje: Ali naj se v taki cerkvi še krani Najsvetejše?

Pred 10 leti je doli v Assisi v cerkvi sv. Frančiška en pater nam romarjem pravil, kako malo ljudi prihaja ob nedeljah k sv. maši. Če se ne motim, je rekel, da je kakih 20. Ko je omenil, da je v mestu okoli 200 mašnikov, mu je en romar ogorčeno zabrusil: Pa vsaj vi duhovniki hodite k mašam drugih mašnikov. Sto povestjo bi rad izpodbil ugovor, da ni častivcev. Sobrat (ne mislim Tebe), dobi še enega duhovnika, pa se vidva vrstita v adoraciji: eno uro ti, eno uro oni itd. Tako Gospod Jezus že ne bo sam. In nekaj drugih duš se bo vendar še dobilo, da bodo hodile mo-

lit. Le poduči poprej ljudi in lepo jih povabi, nekaj se jih bo že odzvalo, najbrže več, nego misliš. Tisti, ki se bodo letos poklonili Jezusu, bodo za prihodnje leto novih pridobili. Začeti treba!

Imaš samo barako. — Saj opravljaš drugo službo božjo v baraki, opravi še to slovesnost. Prva adoracija se je vršila v betlehemskem hlevčku!

Imaš več duhovnij in dela čez glavo. — Res je hudo! Če ne moreš drugače, raje kaj drugega izpusti; samo da prirediš slovesno češčenje v vseh cerkvah, kjer je Najsvetejše v tvoji oskrbi. Caritas Christi urget nos!

Nimaš za svečavo. — Pritrgaj nekaj sebi, nekaj poprosi pri kaki usmiljeni duši. Povej ljudem: nekaj bodo že zbrali.

Kratko: Tista vratca »če le mogoče« je na vsak način treba zapreti, zazidati. Mogoče mora biti, mogoče je!

»Nov vsopred naj se sestavi.« V ta namen bi se bilo morda držati teh-le smernic:

1. Vse cerkev (in kapele), kjer se Najsvetejše hrani, se morajo oglasiti za slovesno češčenje.

2. Kjer se upajo, naj oglašajo za 40urno molitev.

3. Kolikor mogoče, naj ostanejo že izbrani dnevi. Kjer je potreba izpremeniti, naj se sosedje dogovore, da si bodo pozneje lahko pomagali. Izbrane dneve je označiti na nedvoumen način.

4. Dokler škofijske meje niso definitivno določene, naj se cerkve ljubljanske škofije drže svojega reda. Isto veljaj za cerkve krške škofije, če imajo poseben red. Če ga nimajo, naj si izbere začasen vsopred.

5. Vsopred stopi v veljavo, ko bo od Prezvzišenega potrjen.

Malo dolgo pismo, ne? Prenatančno in predkrito srčno? Hitrega odgovora prosi

Tvoj sobrat.

Identificiranje narodnosti z vero.

Ne Hrvati ne Slovenci niso bili vajeni, da bi svojo narodnost istovetili z vero, kateri od nekdanj pripadajo. V katoliški veri so gledali in gledajo skupino od Boga razodetih resnic, ki ni omejena na en sam narod, temveč po volji božji določena vsem brez izjeme. V luči tega dejstva je vsako identificiranje katerebodi narodnosti s katoliško vero že a priori izključeno in nemogoče. Drugače pa je pri Srbih, ako se oziramo na razmere v Jugoslaviji. Srbom je pravoslavje, kakor se je od cerkvene osamosvojitve za časa Štef. Posvečenega in njegovega brata Save v prvi polovici 13.

stoletja dalje v njihovi sredi javljalo, naravnost srbska vera in »srpstvo« jim je od pravoslavja neločljivo. Identificiranje teh dveh pojmov ima posebne posledice, ki so jih Hrvati in Slovenci kmalu občutili ne samo kot naroda, ampak tudi kot katoličani.

Znano je, kako se bije v Jugoslaviji hud ustavni boj za centralizem in proti njemu, za samoupravo in proti njej. *Politično* so Srbi odločni centralisti; vsa uprava, vsa vlada bodi osredotočena v Beogradu! *Kulturno* pomeni to stališče odločno ekspanzivno stremenje iztočne miselnosti, n. pr. uvažanje cirilice v ljudsko šolo povsod v Sloveniji, uveljavljanje uradne korespondence v cirilici, širjenje srbskega jezika, nastavljanje srbskih uradnikov, ki uradujejo srbsko, poleg tega tudi pojavljanje raznih praktik pri nastavljanju uradnikov (na podlagi strankarske pripadnosti), pri vporabljanju javnega denarja (v svrhu privatnih interesov) itd. V *verskem* oziru pomeni srbski centralizem odločen poudarek pravoslavja v vseh smereh. To naš tu najbolj zanima. Ta poudarek se je pokazal zelo jasno n. pr. pri dotiranju svečenstva v državnem bidžetu, kjer je, kakor je to dr. Janko Šimrak v »Kat. Listu« statistično dokazal, katoliško svečenstvo v primeri s pravoslavnim zelo slabo odletelo; dalje v okolnosti, da so sekvestrirali obširna imetja katoliške cerkve posebno med Hrvati (najhujše je bil udarjen križevski unijatski škof Njaradi, kateremu so one mogočili celo vzdrževanje duhovnikov in bogosl. semenišča), dočim so pravoslavni cerkvi pustili vse nedotaknjeno; potem na raznih poljih, ki se tičejo privatnega šolstva, verskih združenj, imenovanje škofov itd. (glej dr. Korošev članek v predzadnji št. »Zbornika«). Tendencia je bila očita: katoliško cerkev oslabil, onemogočiti ji uspešno delo in vspešen nastop, na drugi strani pa pravoslavju pota utirati v katoliške kraje. Ta tendencia se je opazala tudi drugače. V listih, ki so bodisi uradna glasila (n. pr. Glasnik, službeni list srbske pravoslavne patriarhije) bodisi glasila srbskih pravoslavnihi duhovnikov (n. pr. Hrišćanski Život i. dr.), so podtikali papeštvu razne nelepe namene, kakor se je to zgodilo lani, ko je sv. stolica skušala dobiti dovoljenje za znano dobrodelno akcijo v prid stradajočim v Rusiji (prim. »Čas« 1923, str. 180 ss); pričeli so razne akcije, da se sezidajo pravoslavne cerkve ne samo v Ljubljani, kjer bi bila pravoslavna cerkev radi pravoslavnihi vojakov končno upravičena, ampak tudi v Celju, Ptuj, Rogaški Slatini, na Bledu itd.; ustanovili so pravoslavno bogoslovsko fakulteto v Zagrebu, dasi ni bilo nobenih slušateljev za njo; ko so pa v Šibeniku obnovili zadrsko pravoslavno bogoslovno semenišče, je pisal »Glasnik«, (št. 10, I. 1922), da je njegov namen, pomagati katoliškim bratom, da bi se lažje upirali raznarodovalnim spletkam Rima ter se lažje otresli tujega jarma itd.

Vse to so Hrvati in Slovenci brzo opazili in na sebi občutili. Instinktivno se je vzbudil v njih samobranitveni nagon. Svojo narodno individualnost so videli ogroženo z vsem, kar tvori njeno vsebino: od samoupravnega dejstvovanja na gospodarskem polju do političnega in kulturnega življenja ter tisočletne pripadnosti h kato-

liški veri ter zapadni kulturni sferi. V identificiranju srbstva s pravoslavjem imamo torej enega najglobljih razlogov, da se je v Jugoslaviji pojavil tako srdit in neizprosen boj za avtonomijo med Hrvati in Slovenci proti srbskemu centralizmu. Miru ne bo, dokler se ta boj ne konča z zmago avtonomistične ideje. Kakega pomena je on za svobodo katoličanstva v Jugoslaviji ter za versko življenje med Hrvati in Slovenci sploh, je iz navedenih podatkov jasno za vsakega. Odpor narodne individualnosti hrvatskega in slovenskega naroda proti srbskemu centralizmu je pa imel v verskem oziru to zanimivo posledico, da je nastop pravoslavja dočakal ravno nasprotno včinke, kakor jih je nameraval. V drugih razmerah, kjer bi pravoslavje brez politične zveze s srbstvom agitiralo proti katoliški veri, bi morda doživeli, da bi bilo posebno med polinteligenco mnogo odpadnikov v pravoslavje. To se je zgodilo v češkoslovaški republiki, ki je teritorialno ločena od Srbov in Rusov. V Jugoslaviji se to ni zgodilo. Med Hrvati se je sicer pojavilo takozvano reformno gibanje; v drugih razmerah bi se gotovo izlivalo v pravoslavje. Sedaj ne. Osnovno je raje svojo lastno »narodno cerkev«, s pravoslavjem pa ni hotelo imeti nobenega stika, ker ni hotelo niti videza vzbuditi, da prehaja v srbstvo in da se na tak način izneverja hrvatski narodnosti. Med Slovenci ne mislijo niti najhujši liberalci na odpad k pravoslavju, ker bi tak odpad pomenil prehod v srbstvo in izneverjenje slovenski preteklosti in slovenskemu ljudstvu. Le prostozidarski elementi med Slovenci se družijo iz sovraštva do katoličanstva s srbskim centralizmom, pa še oni ne odpadajo k pravoslavju, ker se zavedajo, da bi jim bilo v tem slučaju vsako delo med slovenskim ljudstvom popolnoma onemogočeno. Odpadi k pravoslavju so zelo sporadični in še ti se gode navadno o prilikah, ko gre za kako razporoko in sklepanje kake zakonske zveze, ki je po katoliškem cerkvenem pravu prepovedana.

Mogočno gibanje na političnem polju, odtujitev in oddalitev katoliškega prebivalstva od pravoslavja, to so vsekako zelo zanimive posledice, ki jih je izzvalo pri konkretnih razmerah v Jugoslaviji identificiranje srbstva s pravoslavjem! S.

Iz Zbora.

ZLATA MAŠA LJUBLJANSKEGA
KNEZOŠKOFA Dr. BONAVENTURE
Jegliča.

Z vso slovesnostjo je te dni praznoval svojo zlato sv. mašo in 25. letnico ustoličenja na stolico sv. Maksima ljubljanski knezoškof Ant. Bonaventura Jeglič. Vsi katoličani Slovenije so se kosali v proslavi svojega zaslužnega voditelja. Zaostal ni tudi ljubljanski mestni svet. Tudi mi se v teh ponižnih vrsticah klanjamo najzaslužnejšemu katoliškemu možu tega veka med Slovenci. Bog živi še veliko let sivolasega vladiko, velikega naslednika kardinala Missia in moderne slovenskega Slomškega!

Mussolini in obnova cerkvá.

Dne 4. junija je Mussolini sprejel v Benetkah deputacijo »Odbora za pomoč

porušnim cerkvam«, ki je obstojala iz predsednika mons. Iv. Constantini-ja, predsednice ženskega oddelka, grofice Julije Persico della Chiesa in tajnika Al. Vio. Mussolini se je živo zajemal za razvoj obnavljanja porušnih cerkvá, za novo opremo istih in za nove zvonove. Mons. Constantini ga je posebno opozoril na dejstvo, da je že šest mesecev ustavljeno vsako novo ulivanje zvonov in povdaril posebno to pereče vprašanje. Mussolini je obljubil, da bo čimprej osebno preštudiral tozadevno spomenico, ki mu jo je deputacija izročila.

VABILO

na občni zbor. Zadruga po vojni oškodovanih cerkvá, ki se vrši v četrtek, dne 21. junija 1923 ob 9.30 h v zadržnih prostorih via Mazzini 4 z sledečim

dnevni redom:

1. Čitanje zapisnika ustan. občn. zbora »zadruga«.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Čitanje in odobritev bilance.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Z ozirom na važnost predmetov, so vsi člani najvljudneje vabljeni, da se vdeležijo zborovanja.

Načelstvo.

Katehetski vestnik.

Verski pouk v šolah in nameni naučnega ministra Gentile. Naučni minister Gentile je imel z urednikom lista »Giornale di Roma« pogovor, v katerem je podal nekaj zanimivih izjav o svojih oziroma namelih vlade z ozirom na verski pouk v ljudskih šolah. Poglavitna nova ureditev bo obstojala v tem, da se bo dosedanja formula preobrnila, t. j. verski pouk bo obvezen za vse otroke izvenzemši one, za katere bodo istariši izrecno zahtevali oprostitve od verskega pouka. Na vprašanje, kdo bo poučeval v šoli verske predmete, je minister izjavil: »Kdo je učil nas v šoli vero in sveto pismo? Učitelji in učiteljice.«

Na vprašanje, kako bo pa z učitelji, ki so pripadniki frimasonstva, materialistične šole itd., je g. minister izjavil: Predvsem je to pozitivistično gibanje z vsemi svojimi postranskimi oblikami premagano. Država nima namena, da bi svojo voljo komu vrnila. Če kdo čuti, da ne more biti učitelj, bo lahko delal kaj drugega; mislil bo lahko kakor se mu zljubi, toda šola, ki je italijanska in zato katoliška, prinaša s seboj zahteve italijanskega naroda. Izjave g. ministra so izzvale v raznih listih mnogo razprav. Milanski »Secolo« se bavi še pecei ostro s temi izjavami ter kritizira toliko obliko izjav, katere je postavljena g. ministru v usta, kolikor vsebino, posebno, kar se tiče učiteljev.

Šola in dom. 2. jun. t. l. je zborovalo v Zagrebu društvo staršev šolske mladine ob sodelovanju učiteljstva. Došlo je do precej ostrih nastopov med starši in pedagogi, katerim prvi očitajo politikovanje v šoli. Splošno se je naglašala potreba, da šola in dom pri vzgoji mladine sodelujeta,

mnenja so bila različna le glede načina organizacije staršev. Dočim so eni za centralno organizacijo vseh staršev v enem samem društvu, naglašajo drugi, da so boljši roditeljski sveti po posameznih zavodih, ker se starši navadno zanimajo le za tiste zavode, katere pohajajo njihovi otroci. Do sporazumnih sklepov na zborovanju ni prišlo.

Iz krščanskega sveta.

F. Š.

RAZKOL V RUSKEM RAZKOLU.

(Nadaljevanje.)

2. Kaj pravi k temu staro pravoslavje s Tihonom?

S padcem carizma je zgubila pravoslavna cerkev svojega vrhovnega poglavarja. Takoj po padcu carizma je ruska cerkev sklicala vseruski koncil v Moskvo 1917-18, kjer je bil Tyhon priznan kot patrijarh ruske cerkve s sedežem v Moskvi.

Tyhon je bil mož starega kova in se ni udinjal sovjetski vladi. Zlasti se jej je zameril, ko ni pustil ropati samostanov in cerkva. To je vlada porabila kot pretvezo, odstavila Tyhona in ga internirala, a na njegovo mesto postavila škofa Antonina, svojega podrepnika.

Tyhon pa je pooblastil metropolit Agathangela v Jaroslavu kot svojega namestnika, ki je v svoji prvi poslanici obljubil sklicati nov vseruski koncil; v poslanici, se bridko pritožuje o postopanju »žive cerkve«, rekoč: »Mi ne tajimo potrebe nekaterih sprememb in reform v liturgiji in obredih... Toda vse to se mora izvršiti v skladu z avtoriteto koncila, ki mora sloneti na božji besedi, na občnih cerkvenih zborih in na sv. očetih.«

Ljudstvo je ostalo nalomarno ob novem gibanju. Antonin sam obupuje nad začetim razkolom in se pritožuje v »Nakanunje«, sovjetskem glasilu: »Čudim se, da imamo tako malo opore in pomoči od tistih, ki imajo največ pričakovati od naše

cerkve. Široke plasti ljudstva so velike bolj konservativne in se bolj oklepajo starega reda kot bi pričakovali po revoluciji«. »Satana in antikriste nas imenuje neuko ljudstvo«, se pritožuje Antonin na 16. julija v Moskvi sklicanem zborovanju, toda ne gledé na to, mi gremo naprej. Vse se mora reformirati; dogme, verski členi, klerikalna etika, liturgija itd. Zelo često slišimo pritožbe, da verniki pri svetih opravilih ničesar ne čutijo v svojih srcih ter se vračajo domov praznih duš.«

Ko je nekdo na tem zborovanju vrgel v obraz očitjanje, da škof Antonin ne veruje v Boga, je Antonin z največjo indignacijo zapustil zborovanje ter se v senci bationetov rdečih gardistev vrnil v svojo palačo.

Tyho je medtem čakal svoje usode v donslem samostanu; novembra meseca je bil obsojen na 5 let ječe. Obsodba vrhovnega poglavarja ruske cerkve je vzbudila veliko ogorčenje med pravoslavno duhovščino in med vernim ljudstvom. Za Tyhona so se zavzeli ne samo domači ruski škofje, ampak zlasti izven ruske cerkve, ki je na zborovanju v Sramskih Karlovcih opzvala pravoslavne k zvestobi do Tyhona in njegovega namestnika Agathangela. Obenem je peterburški metropolit Benjamin izdal iz zapora pastirski list ter zaklinjal vernike, naj ostanejo zvesti stari cerkvi in patrijarhu.

K Tyhonu, ki je bil zaprt v Donsku, so začela prava ljudska romanja. Vlada je iz početka branila dostop ljudstvu, toda vsled naraščajočih in vedno se ponavljajočih nemirov zaradi prepovedi, je morala popustiti. In od tedaj sme patrijarh večkrat na dan raz okna blagoslovljati nešteto ljudske množice, ki dan na dan prihajajo k svojemu vrhovnemu poglavarju. Sedaj pa je boljševiška vlada obnovila proces proti Tyhonu z namenom, da se ga enkrat za stalno iznebi. Boljševiki pa so se vstrašili ogorčenega protesta celega kulturnega sveta ter preložili obravnave na morda bolj ugoden čas.

Nek visok uradnik, vprašan, katera cerkev bo imela prihodnost, je odgovoril:

»Tega ne vem, toda vse ruske cerkve so polne vernikov, posebno tam, kjer si duhovniki ne strižejo las in ne hodijo v posvetnih oblekah. Za nami je čas, ko si je vsak komunist štel v čast žaliti Boga.«

Kaj pravi k temu tržaško komunistično glasilo »Delo«?

3. Postopanje sovjetske vlade.

Sovjetska vlada je takoj v začetku nove ustave izločila cerkev od javne pravnosti. Cerkev nima mesta v državi, ozir. država ne da niti moralne niti materialne opore kaki verski družbi.

Temu naziranju pa se ne smemo čuditi, ako pomislimo, da so prišli na krmilo sami čisti marksisti — materialisti, katerim je duhovna plat življenja — himera. Tudi v njih samih ne smemo zreti tistih krvoločnih volkov kot se navadno vzame, ki iščejo samo plena, ampak ljudi, ki so vzrastli v tem ambijentu, ki jim je vtisnil svoj pečat. Toda mi sodimo njihovo delovanje po našem naziranju.

Sovjeti so nastopili z vse nasilnostjo proti veri. Nobena stvar jim ni bila sveta. Cerkve so boljševiki rekvirirali in jih dali na razpolago za ljudske shode, veselice, plese i. t. d. Duhovstvo ni dobivalo nobene plače od države. Duhovnik je bil pri sovjetski vladi izvržek človeštva, tako, da ni smel opravljati nobene javne službe in si je moral po nujnem zakonu samohrane z ročnim delom služiti svoj kruh. Tudi šola mu je bila zaprta ter strogo prepovedan vsak verski pouk javno ali zasebno.

Narod pa je v svoji globoki vernosti cenil svoje duhovstvo, ter je podpiral tudi v svoji skromnosti tako, da sta živela stan od stanu kljub vsestranskemu preganjanju. In tako malocuka ruska duhovščina je bila tudi z malim zadovoljna, samo da je mogla biti ljudstvu vedno na razpolago. Ni ga zapustila niti v največji nevarnosti.

Ako najdemo med Rusi »Živo cerkev«, tedaj jo moramo smatrati kot produkt zapadnoevropske sebičnosti in suženjskega naziranja o življenju, ki išče le trenutnega uživanja. V takem ozračju je vzrastel škof Antonin in drugi kolovodje. Ne najdemo

LISTEK.

Centralno bogoslovno sementišče v Gorici.

(Dalje.)

Nastane vprašanje, kje pa so bili bogoslovci v tej, po-stiški dobi, če je bilo s sementiščem tako? Koliko je bilo teh gospodov in kako so bili porazdeljeni na posamezne narodnosti. Julijske Benečije?

V šolskem letu 1918—19 so bili tako razkropljeni, da bi jih človek hote ne mogel bolj razmestiti. V Rimu, Inomostu, Ljubljani, Vidmu, Padovi, Gorici, Trstu, Poreču, Montefrascone (Romagna) in ne vem še vse kod smo bili zastopani. V Gorici sami nam je bila v sementišču mala hiša sester vse: učilnica, molivnica, šola, spalnica, jedilnica itd. Drugo je bilo itak vse zasedeno. No, samo za prvi tečaj smo imeli takrat dovolj; saj tudi ni šlo drugače. Bili smo samo Goričani.

Naslednje leto smo začeli šele po Veliki noči. Napredovali smo: veliko sementišče je šlo v malo, nekdanje deško sementišče, via Vetturini. Bog da je bilo tako!

Do konca julija smo končali prvi semester — vsi in civilibus —, do Božiča drugi; in clericalibus. Nismo bili več ravno po celem svetu, a še raztreseni. Raztresati je pač lažje, kot zbirati! — Takoj po novem letu 1921 smo začeli novo šolsko leto in ga končali z božjo pomočjo in ne samo v potu obraza, do konca julija. S tem približno konča doba našega »ciganovanja«, naš »extra statum« z ozirom na dobo šolskega leta. Med tem je komunistična Cerg — komunisti so imeli takrat veliko besedo v državi — popravila naš dom (brez cerkve), naše centralno sementišče. Meseca oktobra, ki je zadnja leta za nas mesec važnih dogodkov, smo polagoma zlezli v hišo. Polagoma, ker je bilo treba zavzeti vsak korak po prej s štetjo in sodo in vsako sobo s žrjavico in žveplom.

Človeka je bilo skoraj strah. Zdelo se nam je, da še imamo nekaj »ropotije« od vseh vetrov skupaj znešene, a v teh prostorih se nam je vse zgubilo. Privadili smo se in še nekaj rekvirirali, kajpak non invito domino. Kaj smo pa hoteli, če pa ni bilo ne dnarcev ne blaga. Seve to, kar ni naše clamat ad Dominum, a clamat tudi po drugem (blagu). Pa o tem drugič.

Post tot discrimina smo po osmih letih vendar zapeli začetkom šolskega leta, na sv. An-

drej 1921 *Veni Creator — doma*, v I. muzeju. Ne vem, če nam je šla ta krasna himna kedaj bolj od srca. Peli smo — *Veni Creator, Deo Patri sit gloria, Hostem repellos longius...* vse v istem dušku, globokem občutku. Prošnja, zahvala — sklonjeni pred neskončnim Veličanstvom!

Z otvoritvijo sementišča doma, so prišli v Gorico tudi Porečani. Tržačani so bili vzljubili lepo škofovo vilo v Šklednju. Tam so se bili v potrebi uredili pod vodstvom gg. dr. Tula in Ukmarija. Škušnje so polagali v Gorici. Letos (1922—23) so tudi Tržačani, kjer nekdanj, v Gorici.

Koliko je bogoslovcev bilo in kateri narodnosti so pripadali nam pove naslednja statistika.

Šolsko leto	Slovenci	Hrvati	Italijani	Skupno
1915/16	39	12	23	= 74
1916/17	29	6	23	= 58
1917/18	15	7	18	= 40
1918/19	9	2	13	= 24
1919/20	12	1	18	= 31
1920/21	11	1	16	= 28
1921/22	15	2	16	= 33
1922/23	15 + 2*	—	20	= 37
	147	31	147	= 325

* Dva Notranjca študirata v Ljubljani. Rastione originis sta naša.

pa med vladujočimi krogi one ruske mišične duše, ki je edina med kulturnimi narodi ostala, so nepokvarjena. »Živa cerkev« ne pozna ruske duše, ker so njeni ustanovitelji goli materialisti, zato tudi nima izgleda na uspeh. Tako globoko vernega in pobožnega naroda ni morda videl svet kot je ruski. Tega smo se osebno prepirali pri ruskih vojnih ujetnikih svoj čas. Kdo ni občudoval njihove potrpežljivosti, njihove vere v Boga in v domovino!

Da je šla sovjetska vlada preko ruske duše, ni nobeno čudo, saj je ni poznala. Obenem je hotela udeležiti Marksov program materializma in zato naj bi služil ruski muhik kot eksperiment učenjaških naziranj. Toda vsa učenost in vse težnje se morajo zlomiti ob resnosti in logiki življenja. Tako je morala tudi sovjetska vlada prejeti za žareče železe ter računati z ljudsko dušo. Kot pretveza ji je zato dobrodošel spor med starim pravoslavljem in »živo cerkvijo.«

Kakor se sovjetska vlada v socialnih in kulturnih napravah bliža s svojim popuščanjem zapadnemu življenjskemu naziranju, (da li prisiljena vsled razmer ali načelno, ker uvideva, da tak komunizem ni izvedljiv), vidimo jo tudi na ritiradi gledé verskega vprašanja. Preklicala je odlok gledé uporabe cerkva za veselice, javne shode, plese i. t. d.

Zadnji poskus, da se ubije versko mišljenje v ljudstvu, se je izvršil o božičnih praznikih, ko je osrednji odbor komunistične stranke v mnogih mestih sklical shode proti veri, kjer se je na najpodlejši način zasramovalo in opljuvalo vse, kar je poštenemu človeku sveto in nedotakljivo. In neko poročilo z dne 12. jan. t. l. iz Moskve pravi, da se je ta protiverska gonja raztegnila na cele pokrajine, kjer so se svete podobe, kipi i. t. d. sežigali, peš nesramne pesmi, komunistična mladina pa je prirejala plese na svetih krajih. Prirejali so se protiverski tedni, kjer se je javno zahteval odpad od vere kot zadnje čase na Dunaju potem socialistov. Vlada pa je k vsemu temu molčala in si na tilhem od veselja mela roke.

Kako dolgo bo še to trajalo in v čem gavo korist, nam pokaže bodočnost.

*

Kongres proti kletvini v Turinu.

V prostorih turinske trgovske zbornice je bil odprt kongres proti kletvini. Zastopane so bile najrazličnejše stranke. Govorili so com. Foa, com. Mosca, com. Polo in univ. prof. Ballini. Vsi govori so bili sprejeti z velikim aplavzom. Posebne opombe je vreden govor com. Pola, ki je kot največjo silo proti kletvini označil vero in opozarjal na poglobitev verskega čuta med maso. Navzoč je bil tudi turinski pomožni škof Pinardo. Resolucije, ki so bile enoglasno sprejete, kažejo resno prizadevanje. Bog daj temu boju uspeha!

»Gerarchia cattolica«. Ta letopis katoliške cerkve je za letošnje izšel v Rimu. Je to nekak šematizem celotne cerkve. Važen je posebno statističen del. Neko liko podatkov prinesemo prihodnjič.

Umor kardinala Soldevilla y Romero v Saragozzi.

Dnevnik poročajo o umoru kardinala Soldevilla, ki sta ga napadla dva

mladeniča, ko je zapustil svoj avtomobil v okolici Saragozze. Ker se izključuje zločin osebnega maščevanja, pripisujejo kat. krogi ta atentat tajnim proticerkvenim krogom. Zločincev do danes še niso prijeli.

Značilen incident v rimskem parlamentu.

V Italiji se zadnja leta po vojni posebno širi iz Amerike importiran metodizem. Amerikanski dolar jih je navdušil, da so kupili na Monte Mario v Rimu stavbišče, ki naj služi za zgradbo cerkve, ki bi po svoji velikosti nadkriljevala baziliko sv. Petra. Tako hočejo v Rimu samim imeti cerkev, ki naj bi daleko nadkriljevala največjo cerkveno stavbo kat. cerkve v osrčju kat. cerkve same. Katoličani smatrajo to za naduto izzivanje, kar bi tudi v resnici ta stavba pomenila, ker že višina Monte Maria samega nadkriljuje Vatikan.

Poslanec it. ljud. stranke Cingolani je tozadevno stavil interpelacijo na notranjega ministra. Odgovarjal mu je podtajnik za notranje zadeve Finzi, ki je izjavil, da se vlada zaveda važnosti tega vprašanja za katoličane; ne more pa radi višjih ozirov dati konkretnega odgovora. Cingolani se je z odgovorom zadovoljil. Nastalo je pa nato burno prekanje med njim in nekaterimi republikanci ter socialisti. Padale so cele kopice starih liberalnih fraz proti papežu, veri in cerkvi. Najbolj glasni so bili republikanci Chiesa in De Andreis ter socialisti Vella in Lazzari. Malo je manjkalo, da ni prišlo do dejanskega napada. Je torej tudi pri nas še marsikomu glavna ideja sramotenje cerkve.

Načrt za dekoracijo notranjosti cerkve sv. Antona Novega v Trstu.

Novoklasična stavba cerkve sv. Antona v Trstu je bila dovršena l. 1840 po načrtih znanega arhitekta Petra Nobile. Notranjost cerkve pa je še danes nedovršena. Zadnje dni je župnik Dr. Vatto razstavil v cerkvi sami načrt za njeno notranjo dekoracijo, ki ga je izvršil Tržačan Wostry. Po tem načrtu bi bila vsa notranjost cerkve koloristično dekorirana. Načrt je zbudil v tržaških krogih veliko zanimanje.

Vseučiliški profesor Aristide Stefani v Padovi je zopet našel pot k veri in katoliški cerkvi kot sam poročal v »Vita e Pensiero«. — Kot medicinec je zabredel na pota materializma, in s 26. letom, ko je postal profesor, je sledil istim načelom, toda nikoli kar na slepo. Po dvajsetletnem in resnem študiju se je prepričal, da je darvinizem in z njim ves materializem znanstveno nevzdržljiv, ker se življenjski in duhovni princip s samim mehaničnim ne more razložiti. Tu mora biti najvišji inteligenčni princip, ki daje ravnilo in vodilo vsemu človeškemu snovanju. Prišel je do sklepa, da tudi veda mora priznati osebnost in bivanje božje ter konsekvntno sprejeti božje razodetje ter priznati Cerkev kot božjo ustanovo, kar mora priznati tudi veda.

Tudi lepo spričevalo sv. Cerkvi v današnjih časih!

Založba Pustet v Regensburgu je izdala nov Missale z vsemi najnovejšimi dodatki in popravki. — Ne bi bilo odveč, ko bi nam kdo o tem kaj več poročal.

Evharistični kongres v Puli. Prejšnji teden je bil zaključen kongres za poreško-pulsko škofijo v Puli. Slovani so bili od te slovesnosti izključeni, popolnoma v isterskem smislu. V poreško-pulski škofiji je bil tudi izvoljen misijonski odbor »Misijske duhovske zveze.« Tudi v tem odboru ni Slovanov. Zopet pravilno, kajti tem se godi slabši, nego katoličanom v misijonih.

Prof. dr. Plate, največji Haeckelov privrženec in njegov naslednik na univerzi v Jeni je napisal v »Mitteldentsche Zeitung« članek, s katerim je konečno zapečatil usodo Haeckelijancev. Kdo se iz dijaških let ne spominja Haeckelovih knjig, ki so že po gimnazijah strašile. Haeckelova teorija je že skoro pela pesem zmago-slavlja. Danes je le že v zgodovini znana. In zdaj pride še Dr. Plate in napiše smrtno obsodbo, končujoč svoj sestavek z besedami: »hoffe gezeigt zu haben, dass der Kampf der Materialisten und Atheisten gegen die Grundanschauungen des Christentums keine Stütze findet in den Ergebnissen der Naturwissenschaft«. Resnice krščanske so večne!

Pisatelj Leon Daudet, svetovnoznani francoski pisatelj je lansko leto spisal roman: »L'entremeteuse«. Katoličani so se nad romanom spotikali. Kaj stori Daudet? Opraviči se pri pariškem kardinalu in roman uniči.

Cvetje iz »Dela«.

»Medtem se slovenski klerikalci zavzemajo za italijanske fašiste zato, ker so upeljali v šolo zopet veronauk in morda tudi zato, ker nočejo, da bi se v cerkvi pridigalo Slovincem v slovenskem jeziku. — Zato so sklenili, da se mora pridigati v cerkvi samo v italijanskem jeziku.«

»Danes pa je katoličanstvo eden izmed bičev, ki jih meščanstvo uporablja za nagajanje proletarijata, sredstvo za poneumnjevanje širokih plasti ljudstva, za njega ohranitev v črnem duševnem suženjstvu... Svetujemo našim sodrugom in delavstvu, da naj ne pošiljajo svojih otrok k dosedaj še neobligatoričnemu veronauku, kjer se njihovi otroci le zastrupljajo s tujimi ideologijami in se ne nauče ničesar koristnega za svoj razred.« Naj noben sodrug, naj noben zaveden delavec in kmet ne pošilja več svojih otrok ne k veronauku, ne v cerkev, ker jih v to tudi nihče prisiliti ne more.«

To je stara pesem naših mladih komunistov. — Pa pravijo, da niso proti veri!

Papež in mednarodni ženski kongres. Po sklepi mednarodnega ženskega kongresa v Rimu v maju t. l. so želele vdeležke avdiencie pri papežu, Pij XI. je pa sprejem odklonil z utemeljitvijo, da se je kongres pečal s političnimi vprašanji, nasproti katerim papež nikakor neče zavzeti stališča.

Konec Kijevo-Pečerskega samostana. Iz Varšave poročajo, da so sovjetske oblasti zatvorile Kijevo-Pečerski samostan, najstarejši ruski samostan, znan po dragocenih bizantinskih freskah iz XI. stoletja in podzemeljskih katakombah, kjer počivajo svetniki. Sovjetski časopisi na kratko poročajo, da se preuredi cel razsežen samostan v »muzejsko mesteco« in da so dela pričeta.

Protiverske demonstracije na Dunaju. Glasom novih avstrijskih zakonov, ki so se kakor znano sklepali ob sodelovanju socialistične stranke, se vojaštvo oficijelno ne udeležuje verskih prireditev, pač pa je moštvu dano na prosto voljo, da se takih prireditev udeleži. Letos se je udeležilo na Dunaju procesije sv. Reš. Tel. 620 vojakov in mnogo častnikov. Socialisti so za svoje smišljenike ob istem času priredili glasbeno akademijo. Za socialistično šolsko mladino je pa socialnodemokratska organizacija »Priateljev otrok« priredila dopoldne razne izlete, da bi jih odvrnila od udeležbe pri procesiji. V mnogih okrajih je socialistična množica glasno psovala vojake, ki so šli v procesiji; socialisti so napadali tudi katoliške mladinske organizacije. V 20. okraju so v župnišču razbili okna. V Dun. Nov. mestu so socialisti že zgodaj jutraj prišli pred vojašnice ter so z zasmehovanjem in zasramovanjem sprejemali oddelke, ki so odhajali k procesiji in ravno tako zopet, ko so se vračali od procesije. — Kakor se vidi, se avstrijska socialna demokracija še vedno ni otresla svojega freisinnovstva, ki nima s socialnimi načeli nič skupnega.

Cerkveni koncil na vidiku?

Listi poročajo, da se sv. Oče Pij XI. bavi z idejo splošnega cerkvenega zbora. Priprave, po teh poročilih bodo trajale še dve leti. Na zboru bo navzočih 3000 škofov. Koliko je na teh poročilih resnice ne vemo. Gotovo je le, da je sv. Oče korist takega koncila v svoji prvi okrožnici povdaryl.

Konference.

Konferenca C. J. v Črnem Vrhu. Na konferenci C. J. v Črnem Vrhu nad Idrijo dne 17. maja t. l. je imel sobrat župnik Peter Likar referat o spovedni molčečnosti kot nadaljevanje prvih dveh referatov o dušnem pastirju v spovednici in rezervatih. Po predavanju je poročal g. msr. Arko o konferenci dekanov v Gorici. Določile so se podrobnosti o evharističnem shodu, ki se bo vršil dne 19. avgusta v Idriji za idrijsko okolico. Z czirom na lokalne razmere bo le enodnevni evharistični shod.

Duhovščina idrijske dekanije se je ob tej priliki spomnila tudi presvetlega škofa dr. A. B. Jegliča, ki obhaja letos dvoje izrednih jubilejev, 25 letnico škofovanja in 50 letnico mašništva. Odposlala je čestitke in udanostno izjavo, želeč Prevzvišenemu, da bi ljubi Bog obilno blagoslovil njega in njegovo delo v prid materi katoliški Cerkvi in slovenskemu narodu. Nato so se obravnavale še druge tekoče zadeve, pobrali so se prispevki za dekanijsko knjižnico ter določili prihodnjo konferenco dne 14. junija v Zavrtaču.

KRONIKA.

Dva sveža grobova.

† Ivan Kokošar, žup. v pok. V zadnji številki smo ga priporočili v molitev. Ko so sobratje list dobili je bil Ivan Kokošar že med mrtvimi. Dne 16. maja smo ga ob obilni udeležbi sobratov položili v hladni grob na Grahovem. V slovo mu je govoril sobr. žup. J. Abram. Kaj

naj rečemo? Z rajnim Kokošarjem je ležal v grob eden najmarkantnejših predstavnikov goriškega duhovništva. Rojen dne 13. apr. 1860. je postal duhovnik leta 1883. Kaplan v Cerknem, župnik na Šebreljah in pozneje na Travniku v Gorici in vpokojenec na Grahovem je bil vedno in povsod navdušen delavec v vinogradu Gospodovem in je kot tak zapustil najboljše spomine za seboj. To je prvo! Imel je pa še eno veliko zaslug za cerkev. Bil je pionir pravega cerkvenega petja na Goriškem. Vsak kulturni zgodovinar bo moral priznati mu na tem polju nevenljivih zaslug. Upamo dobiti v tem oziru poseben članek. Njegovi učenci so mu mrtvemu v cerkvi in na pokopališču izkazali s petjem zadnjo čast. Še nekaj ne smemo pozabiti. Umrl je brez premoženja. Svoje najdražje — harmonij — je prodal, da je tako še med živimi poskrbel za kritje pogrebnih stroškov. Bolehal je že dalje časa, zadnje čase je prišel v Gorico vzet slovo od znancev, bil je telesno le senca nekdanjega Kokošarja. Čeravno je zadnje čase neizrečeno trpel — ležati ni mogel, umrl je sedit — svoje šegavosti ni izgubil, svojemu prijatelju iz cerkljanskih hribov je par dni pred smrtjo na originalen način povedal svoje uboštvo. Narekoval mu je v cerkljanskem narečju:

»Kukajca paje,
k' nima 'ne naje
kaku bi jaz peju
ka b' u klit kaj imeu.«

Sobratje, ohranimo mu trajen spomin! Spominjajmo se našega sotrpina pri sveti maši!

† Pipan Anton. Samo dve leti je bil mlajši od Kokošarja. Po kaplanski svoji dobi v goriški nadškofiji je odšel za kurata k mornarici. Ob polomu se je vrnil v svojo škofijo in se nastanil kot župni upravitelj v svoji rojstni vasi Škrbini. Bil je izvrsten duhovnik in dober človek. Umrl je po prav kratki bolezni v Škrbini dne 20. maja t. l. Mir njegovi duši!

Mons. dr. Andrej Karlin bivši tržaški škof je imenovan za knezoškofa lavantinskega.

Naši podeželski evharistični kongresi se vrše to poletje v Logu pri Vipavi, v Idriji, Tolminu, Biljani in Komnu. Priprave so v popolnem toku. Bog daj obilo blagoslova!

Koristni migljaj.

Sv. Oče romarjem rojakom blažene Terezije od Deteta Jezusa

Dne 29. apr. 1923. je bila slovesno za blaženo proglašena častita božja služabnica Terezija od Deteta Jezusa. Naslednji dan je sv. Oče sprejel romarje rojake nove blažene. Domači škof iz Bayeux - Lisieux je bral naslovnico v francoskem jeziku, na katero je sv. Oče odgovoril tudi v francosčini, in to tako prisrčno genljivo, da bi bilo škoda, če bi sobratje ne brali tega nagovora. Vsi govori Pija XI. prihajajo iz srca, polnega očetovske ljubezni. Seveda je srčne izlive težko preložiti na drug jezik. Kakor prelambano vino se mi zdi moj prevod, če ga primerjam z izvirnikom.

»Dragi, predragi sinovi Francije, naše drage Francije!

Zelo mi lo nam je in zelo tolažilno, da

vas vidimo vse skupaj, da vas obiamemo z enim pogledom, ki je bolj pogled srca kot pogled oči, potem ko smo vas videli enega za drugim, in potem ko smo slišali veličastno razlago vaše prisotnosti v besedah škofa Bajesko-Lisiješkega, ki nam je povedal vašo tako odkritosrčno, tako globoko, tako nebeško radost.

Tu ste torej, ker vas je poklicala vaša in naša draga mala Blažena. Tu ste v svetlobi te »zvezde« — kakor jo radi imenujemo — katero je Božja roka hotela prizgati v začetku Našega papeževanja kot napoved in obljubo zaščite, katero imamo srečo izkušati. Tu ste v radosti in v slavi, srečni in ponosni radi vaše male Blažene.

Do tega imate pač pravico. To pravico treba bez dvoma najprej pripoznati karmeličanskemu samostanu v Lisieux in vsej veliki družini Karmelski. Toda nato jo je treba pripoznati normanski Franciji, in celi Franciji, in tudi celemu katoliškemu svetu. Kajti ves katoliški svet je res v veselju: že dolgo se je nahajal pod čarom tega po naravi in po milosti izbornega dela, katero nam je hotel Bog dati in ž njimi pokazati, da je le On veliki in edini Mojster duš, ker je On sam njih stvarnik.

Ves svet vam zamore zavidati in vam zavida, predragi sinovi, čisto posebno pravico, ki jo imate do veselja in slave tega blagoslovljenega dneva: ves svet, izvzemši Rim, kajti vse, kar je katoliško, je rimsko, in vse, kar je katoliško in francosko, je rimsko še na čisto poseben način.

Res, da ste lahko videli: naš prednik Lev XIII. vam je dal »sestro Terezijo«; ponižni naslednik Leva XIII. vam po milosti božji daje »blaženo Terezijo«. In z druge strani ste vi dali Rimu »sestro Terezijo«; danes vam Rim vrača »blaženo Terezijo«. (Da razumeš to besedno igro: Terezija bi bila že o 15. letu rada šla v samostan. Ker je bila premlada, je niso hoteli sprejeti. Ko je z očetom romala v Rim, je prosila dovoljenja samega papeža. Ko so v Lisieux o tem izvedeli, so jo sprejeli. Papež je torej pomagal, da je Terezija postala »sestra Terezija«. — Op. prevaj.)

To vam v kratkih besedah pove, predragi sinovi, kako Naše srce ume vaš ponos in vašo radost. Naše srce bije enoglasno z vašim srcem, s srcem cele Francije, s srcem celega katoliškega sveta. Toda blažena Terezija ne bo zadovoljna, če se omejimo na veselje, čeprav tako opravičeno. Ona nam želi duhovnega sadu, katerega je hotel dobri Bog, ko je obudil to blaženstvo pred našimi očmi; ona hoče, da od veselja in slave prestopimo k posnemanju nje, katero praznujemo s tolikim veseljem. Kajti dobri Bog nam pove zares veliko po njej, ki je bila kakor živa njegova beseda; pove nam, kaj ima v njegovih očeh resnično in veliko veljavo. To niso zunanje veličine in slava tega sveta, niti zemeljski zakladi niti kake dobrine tu doli, ki bi se zdele, da nam morejo zadostovati. Zaklad, pravi zaklad je notri v nas; zaklad, ki ga Bog išče, je v našem srcu, zaklad ponižnosti in ljubezni, zaklad dejanskih krščanskih čednosti; ljubezen do Boga, ki je umrl za nas, ljubezen do bratov, za katere je Bog hotel umreti. Vsega tega svet ne pozna in vse to svet prezira, pa vendar je vse to resnično dobro za dušo, ki sama sebe pred Bogom

pozabi, da gleda vse v njegovi luči, da vse upa od njega, tako da na krščanski način posvečuje celo življenje volji božji, naj bo ta volja kakršnakoli in naj se kaže kakorkoli.

Tak je najlepši nauk, katerega nam daje mala Terezija: dopasti dobremu Bogu, ljubiti dobrega Boga; dopasti mu in ljubiti ga z izpolnjevanjem njegove volje, kar se da vresničevati v šumu sveta in v tišini samostana. Vse eno je, ali ste bogati, razumni, ali je vaša volja močna, vaš duh krepak; seveda, brez dvoma, bo v tem iskal svojo tolažbo, kedor ravna svojo misel po kruti sodbi sveta: toda Blažena, ki šteje pred Bogom, nam pravi, da so vsi v stanu Bogu darovati: vsi zmorejo pred njega priti bogati na srčnem miru in z dušo polno odkritosrčnih čustev, ako se sveto izročé v njegovo božjo voljo.

Ta spomin, predragi sinovi, želimo, da bi nesli svojim družinam. Ta misel naj zavzema celega vašega duha, celo srce, ko se boste vračali v domovino zapustivši Rim, ta krščanski Rim, kamor vas je pripeljalo čustvo vere in vdanosti do skupnega Očeta, kar kažete v obilnih in tolažilnih dokazih, ki se berejo v vašem ljubeznivem, dobrem, zbranem pogledu. Ta misel bodi podlaga bolj trdne vaše kreposti in naj se razširi iz vaših src v srca vseh naših sinov na francoskem! Tako naj ta velika in draga družina francoska, slavna Cerkev francoska, postane še bolj slavna; pred vsem naj čuva tako obilno zaslužen slavo, da se imenuje »mati svetnikov«; vsi Francozi naj se zanaprej vedno ravnaajo primerno temu veličastnemu in rodovitnemu materinstvu: ta bodi najčistejša slava med tolikimi slavami naše drage Francije!

Nesite s seboj blagoslov, katerega ste prišli prositi k skupnemu Očetu. Bodi z vami vsemi in z vsakim izmed vas. Nesite ga tudi celi vaši deželi, celi vaši domovini. Nesite ga vašim mestom, vašim vasi, vašim ognjiščem; vsem, ki so vam najdražji, vašim otrocičem, vašim starčkom, posebno vašim bolnikom, katere radi njihovega trpljenja Bog posebno nežno ljubi. Z eno besedo, bodite deležni vsi našega blagoslova, kateri naj vas spremlja vse dni vašega življenja. Kakor Cerkev v svojih molitvah prosi in nam ukazuje neprenehoma prositi, naj ta blagoslov v vas ostane, zedinjen z vsemi milostmi in z vsemi darovi dobrega Boga!

Ne vem, kako je pri srcu tebi, dragi sobrat, ko si prebral besede sv. Očeta. Potem pa sveto zavist srečnim Francozom. Kaj bi dal, da bi mogel jaz stati doli v Sala Ducale in poslušati sv. Očeta, da bi nam govoril o kakem našem blaženem: »Dragi, predragi sinovi slovenski iz naše drage Goriške!... Tukaj ste, poklicani po vašem, našem dragem blaženem I. (po vaši, naši dragi blaženil.)...«

Ali ga nam res naša zemlja ne bo nikoli rodila, da bi ga Cerkev postavila na oltar? Ali res nikoli ne?

»Družba duhovnikov častivcev naj se oživi.«

O tem se ima poleg drugega razpravljati v odsekih na naših letošnjih evharističnih shodih. Ako bi se ta družba že dosti prej oživila in poživila, sem prepričan, da bi se evharistični shodi prav dobro

obnesli. Duhovniki častivci bi se namreč z velikim navdušenjem za nje zavzeli in pred tabernakljem potrebnega blagoslova izprosili. A tudi če bi ne imeli evharističnih shodov, bi morali to družbo poživiti. Naj to potrebo polkažem na lastnem vzgledu.

Že precej let sem vpisan. Pristopil sem s pravim srcem, čuteč potrebo. Sprva sem redno opravljal tedenske adoracije, časih bolj goreče, časih bolj suho. Libele sem redno vpošiljal. Navadno sem na njih dostavljal commendationes ad preces.

Da bi bilo tako ostalo! Toda začel sem adoracije opuščati. Iz nemarnosti, iz lenobe. Seveda se je to poznalo v mojem duhovnem življenju in dušnopastirskem delovanju. Začel se je mehanizem. Zunanji firnež se je še svetil, znotraj pa seveda tema, mráz.

Kaj bi tajil, priznati treba najgrše: libele sem še odpošiljal in dostavljal križce pri dnevih, ko bi bil moral opraviti adoracijo, ko je pa v resnici nisem opravil. To se imenuje laž in hinavščina. Seveda sem sam sebe tolažil, da dopolnim. Pa nisem.

Hinavščina traja le nekaj časa. Opustil sem libele. Vest pa ni bila zadovoljna. Kolikokrat me je opominjala: poprimi zopet! Sem časih tudi res zopet opravil kako uro, redno pa ne več. Libela nisem nobenega več vposlal. Zunanji firnež se je odluščil: stopilo je na dan, kar je bilo pod njim: tema, mráz, nesnaga.

In tu berem v okrožnici 1. točko: Družba duhovnikov častivcev naj se zopet oživi. Dregnilo me je kakor s šilom: Oživi ti pri sebi, takoj in brez odloga, pa zares!

Upam, da sedaj pojde. Dosti je nemarnosti! Učenik glasno kliče: ni mogoče, se mu ne odzvati.

Menim, da tako nizko ni padel noben drugi, ki je vpisan v družbo duhovnikov častivcev: ta žalostni rekord je pač moj. Ampak več ali manj so najbrže tudi nekateri drugi popustili. Upam seveda, da nekateri so prav trdni ostali. Ti naprej, omahljivci za njimi, novi zraven: družba duhovnikov častivcev bo oživljena!

Emitte Spiritum Tuum, et creabuntur — Et renovabis faciem terrae.

V žaru in v toplini večne luči se bomo najprej prenovili mi, sol zemlje. Mi bomo presolili abogo, zbegano ljudstvo. Tedaj se bo dopolnilo, da bomo mi in ljudstvo »sicut novellae olivum Ecclesiae filii in circuitu mensae Domini«.

Pisano na dan sv. Pashala Bajlonskega, patrona vseh častivcev Svetega Rešnjega Telesa. Naj on za nas pri Bogu prosi!

Nekaj odgovora na vprašanje o laudes in off. dict. — Da sem »začel direktorij popravljati«, sem se že nekoliko pokesal; precej nerodovito delo je in pa zamero rodi. Ne mislim več. — Tiste hvalnice jaz cele opravi. Do Avdivi recitiram, potem pojem. Slišal sem, da je v Bogu počivajoči kardinal Missia take Laudes, kaker jih je Jože v Zborniku opisal, imenoval »Laudes truncate« in jih obsodil (če ni pretrda beseda). Zato cele molim. S tem pa ne rečem, da naj tudi drugi tako delajo. Kardinal ni izdal ukaza, naj molimo cele

Laudes. Če je navada opravičena, dobro. Rad bi bral, če bi nam kedo zgodovinsko pojasnil, kako je do te navade prišlo. — Slabo odgovoril, kaj ne?

»Naša verska organizacija«. Dve opazki mi silita v pero na ta sestavek v 8. št. »Zbornika«:

1. Kako, da Zbor ni vzel v svoj program tretjega reda sv. Frančiška? Papeži vanj največ zaupajo. Mi pa ga tako od strani gledamo, oziramo, zamolčujemo in skrivamo. Sentire cum Ecclesia? Sedanjemu svetu je najbolj treba pokore. Tretji red je red pokore. Ali ne sledi nekaj iz tega?

2. Kaj bi dal, da bi pod »soglasno sprejeto resolucijo« stala avtoriteta škofijske sinode! Kedaj pridemo do nje? Naj bi bile tudi resolucije evharističnih shodov gradivo škofijski sinodi, ki naj bi v našo razdrapanost prinesla nekoliko reda.

Iz drugih listov.

Zagrebski dvomesečnik »Život«, ki ga izdajajo jezuiti je v letošnji majevi številki prinesel lep pregled nemške sodobne književnosti. Za danes ponatisnemo v izvirniku prvi oddelek, ki mu je naslov:

VERA.

Dr. I. Ude, sveučil. profesor u Grazu s djelom »Der Unglaube« uvodi nas u dogmatiku i psihologiju bezvjerstva. U psihologiji razlikuje dva izvora: nutarnji i vanjski. Prvi su: um, volja, strasti, oholost, zapuštanje vjerskih vježbi: vanjski su izvori: odgoj i pouka. Sve je to pisac učeno i opširno prikazao. Djelo je posebno važno za odgojitelje. — V. Kolb S. I. izdao je u »Styru« (Graz) sada treće i povećano izdanje svoje knjige »Die Gottesbeweise« mit besonderer Rücksicht auf die neuesten Ergebnisse der Naturforschung. Sadržaj je ovaj: Svjedočanstvo čovječanstva. Što veli opstanak svijeta? Što gibanje svijeta? Što zvijezde? Što priroda. Punina života u vodama. Biljke, Hipoteza o panspermi Arrheniusa. Čovječje tijelo. Istraživanje prirode i atezam, Svjedočanstvo istine, čudoređa i pravednosti. To se čita kao da je kakav roman i uz to je tako poučna grada o najvećem pitanju: o opstanku Božjem. — Cl. Bannwart je nadopunio Denzingerov »Enchiridion« symbolorum, definitionum et declarationum de rebus fidei et morum. Ovo je petnaesto izdanje (Herderovo) i bez njega ne može biti nijedan svećenik ni učeniji laik. U novom su izdanju ne samo razne odluke Pija X., nego i Benedikta XV. o parusiji u poslanicama sv. Pavla, o spiritizmu i teozofizmu. — E. Przywara S. I. »Vom Himmelreich der Seele«, Cristliche Lebensführung. To djelo ima doslije pet svezaka. U četvrtom pod naslovom »Heimat« razlaže ove tačke: Sluge i djevice, Svatbeno ruho, Talenti, Upravitelj, Neprijatelj i Lazar, Vinograditelj nagraduje. U petoj svesci »Christus« vješto obraduje ovih 7 Isusovih riječi: Ja sam pastir, Ja sam svijetlost, Ja sam kruh života, Ja sam uskrsnuće, Ja sam put. Tako je pisac objelodanjo kod Herdera pet zvezaka, koji su puni kršćanske miline i dižu dušu k nebeskim visinama. Prvi je svezak: Geist, drugi: Ernst, treći: Barmherzigkeit. — J. H. Kardinal Newman, Christentum. E. Przywara S. J. sakupio je iz Newmannovih djela oveću knjigu. »Kršćanstvo«, a to je preveo O. Karrer i doslije je izišlo (kod Herdera) 8 svezaka: 1. Weg zum Christentum: Advent. 2. Fülle der Zeiten, 3. Glauben, 4. Newmanns Wesen und Werk, 5. Weg im Christentum: Seele, 6. Gemeinschaft, 7. Welt, 8. Kind. U

sedmoj svesci o prekogrobnom i ovozemnom životu, u osmoj o nužnim svojstvima prema Spasteljevim riječima: »Ako ne budete kao djeca, ne ćete ući u kraljevstvo nebesko«. Sve je prikazano u lapidarnim i kratkim odlomcima. — U novije se doba sve jače širi pokret katoličke liturgije. Opat je Herwegen osnovao posebnu knjižnicu u Herderovim izdanjima »Ecclesia orans«. Doslije iziđe ove sveske: 1. Gvardini, Vom Geist der Liturgie, 2. Casel, Das Gedächtnis des Herrn in der althechristlichen Liturgie, 3. Hammenstede, Die Liturgie als Erlebnis, 4—5 Müller, Die Psalmen, 6—8 Kramp, Messliturgie und Gottesreich, 9. Casel, Liturgie als Mysterienfeier. Sve su zgodne knjige i zanimive. Kamo sreće, da bi se te stvari raspačale i po našim krajevima i naši inteligentni ljudi upoznali uzvišenost crkvenih svetih obreda! Drugom bi pobožnošću oni pratili svete čine. U zadnjoj se svesci upoznajemo s odnošajem kršćanskog te židovskog i helen-skog kultura. — Apostolat je svjetovnjaka katoličkih velevala. O tome nam tako zaneseno govori M. Meschler u svom djelu »Apostolat«. Tu je i krasna rasprava o crkvenom celibatu (str. 61—98), te o pobožnosti presv. Srca Isusova i katoličkim muževima (43—60). Dr. K. Scholova je knjiga »Jungfräulichkeit, ein christliches Lebensideal. Gedanken für Priester und gebildete Katholiken« izišla (kod Herdera) u petom izdanju. Ova je knjiga kao i gornja Meschlerova vrlo savremena, jer se sada kao nikada prije napada na najljepši ures Crkve, na celibat. Što je djevičanstvo? Koji putevi vode k djevičanstvu? (Mišljenje, volja i karakter, askeza i odstranjenje, djelovanje i nutarnji život, čuvstva i čud, sramežljivost, milost, molitva i sakramenti, zavjet i ljubav). Plodovi djevičanstva (sloboda i dostojanstvo, napredovanje u spoznaji, ojačanje volje, samozatajmozajata i požrtvornost, samodricanje i ljubav k Bogu, sreća). Poteškoće sa fiziološkog, etičkog, teološkog i povjesnog stanovišta. O svemu će tome čitalac naći u ovoj knjizi. — Kod istog nakladnika izišlo je treće izdanje J. Könn, »Auf dem Wege zur Ehe«. Eine Vorbereitung für die reifere Mädchenwelt. Koji su uvjeti tjelesni, duševni gospodarstveni i religiozni za sretnu ženidbu? Koje su dožnosti u ženidbi? Sve to vjernici moraju znati. J. Mayer uknjiži »Mich segnet die Sonne«. (Ein Lebensbuch für die Jugend über die Gnadenmittel, Herder) govori o raznim dužnostima kršćanskog mladića, a L. Wolpert svojim djelom »In der Apostolschule« upozorava sve kršćane na dužnosti, o kojima nam Crkva razlaže u misnim poslanicama kroz sve nedjelje. Na naša pak vremena primjenjuje duhoviti pisac O. Cohausz S. I. Saulov život u »Blätter aus dem Lebensbuche Sauls«. On je osnovao posebnu knjižnicu »Betrachtungen über die hl. Schrift«. Ovo je drugi svezak te knjižnice, prvi je »Bilder aus der Urkirche«. Naklada je kod »Vier Quellen Verlag, Leipzig«. — Što je karakter? Njegov fizični temelj i odnošaj prema kršćanskom čudoredu. Koja su svojstva karaktera? (Sloboda, jedinstvenost, čvrstoća). Kako se odgaja? To su lijepa pitanja, koja kratko i pravo riješava Dr. J. Ude svojim djelom »Charakter und Charakterbildung« (Graz, Styria). — G. 1910. je A. Gemelli, sada rektor katoličkog sveučilišta u Milanu i pri je liječnik, održao konferencije sa diskusijom o lurdskim čudesima pred liječničkim udruženjem u Milanu. Sve je to stenografski zabilježeno i ponovno evo objelodanjeno u Firenci (Libreria editrice fiorentina) »La lotta contro Lourdes«.

V. V.

Pri duhovnih vajah dolu v Apeninu.

(Dalje).

Ves čas obeda so nam brali, najpoprej en živahen mlad lajik, kar je frančiškano ukazano, potem en naš tovariš življenje sv. Frančiška Salskega. Najbolj vneto je poslušal voditelj sam, ki je Buonaserovi kuhinji malo časti izkazal. Tako nam je še pri jedi pridigal — z vzgledom zmernosti.

Eno posebnost moram kož povedati, da je ne pozabim. Eksercitandi so zjutraj zgodaj začeli maševati. Šele ko so vsi odmaševali, je bilo I. premišljevanje. Tisti prevosto, kateri me je soboto potem s seboj vzel, je imel veliko oficijev naročenih. Pa so opravili vsako jutro po dva, tri oficije, dve, tri pete maše, drugi so pa maševali tihe maše za dotične rajnike. Za vsako peto mašo se je že našlo nekaj gospodov močnih grl, da so peli. Da bi slišali mojega gospodarja, kako jo je rezal, ali pa kanonika don Paci, ki je za pol tona višje od drugih držal. Don Bernardo — prevosto — je potem dal vsakemu mašniku za sv. mašo po pet lir, kar je bilo takrat še precej. Toliko nam je plačeval, kedar smo na njegovo faro prišli maševati. Tako je bilo vsem ustrezno: mašniki so dobili dobro intencijo, ljudje so bili veseli, da so bili oficiji hitro in še pri Sv. P. opravljeni, don Bernardo je pa prihranil plačilo za vozove, katere bi bil moral duhovnikom iz mesta na svojo faro preskrbeti. — Meni to ni preveč dopadlo: težko se je varovati neke naglice. Menda bi bilo boljše, da bi bili pri sv. maši, ki jo je voditelj eksercij maševal, in se od njega učili maševati.

Drugače je bil dnevni red našemu podoban, le duhovnega berila nismo skupaj brali, ampak vsak sam.

Čas je, da voditelja duhovnih vaj natančneje predstavim. Privoščil bi vam, da bi sami mogli pod njegovim vodstvom opraviti duhovne vaje. Potem bi pač rekli, kaker kraljica iz Sabe, da sem ga veliko premalo pohvalil. Mislite, da bi se ne dalo narediti? Takrat je od francosko-švicarsko-italijanske meje prišel dol v sredo Italije. Do nas bi ne imel nič daljše poti. Sicer je spotoma obiskal Loreto in Assisi. Tu bi pa Sv. Goro in »sveto« Gorico. In mi bi videli in slišali eksercitoria, ki bi se nam nepozabno prikupil, kaker se je tam doli. Menda niso prišli zlepa duhovniki skupaj, da bi ne govorili o njem. Še sestra mojega gospodarja je rekla: E' tantu graziosu! gospodar pa: Da bi vsaka škofija imela le dva taka duhovnika!

Mož blizu 60 let, visoke postave, prijetnega glasu. Govori jasno, ne hitro. Pa s kako lahkoto! In priključivo. Kaker oče otrokom, ali Jezus apostolom. Res, ta misel mi je večkrat prišla: nekako tako-le je moral Jezus učiti. Vidi se mu, da bi rad umrl za resnico naukov, ki jih nam podaja. Kar nam priporoča, on že vse davno dela. Iz njega govori srce: priča nam je njegovo dobro oko. In kako se božja beseda prijema. Potem pa njegov vzgled. Kako on mašuje. Štel bi se srečnega, da

bi smel pri njegovi maši streči. Morda bi se mi posrečilo, ujeti kako solzo, ki mu radi ginjenosti lezejo po licih, da bi zmehčala še moje trdo srce.

Voditelj je menda tudi zato nam vsem tako ugajal, ker je kot dušni pastir na deželi vedel bolj prav ubrati strune naših src. Iz svoje obilne skušnje ram je s kakim doživljajem povedal, kaker bi redovnik ne bil znal. Bog ne daj, da bi hotel grajati redovniške eksercitorije. Tudi ko bi jih grajal, bi mi bravec ne veroval, ker sam iz lastne skušnje ve, kako izvrstne patre eksercitorije je že imel. Vender bi kazalo včasih povabiti tudi katkega svetnega duhovnika za voditelja naših duhovnih vaj. Ta-le misel me je večkrat grebla, da bi jo izrekel. Sedaj sem jo.

Apostolstvo mož in mladeničev.

V 8. številki Zbornika v načrtu za našo versko organizacijo, kakor sta ga predložila na sestanku v Gorici 12. aprila t. l. sobrata g. Cigoj in mons. dr. Ličan, je takole čitati: ... »potrebne, času primerne in izvedljive ... so Marijine družbe tudi za mladeniče, ako so le tla ugodna za to; sicer pa naj se organizirajo mladeniči skupno z možmi v apostolstvu mož in mladeničev«.

Kaj je s to zadnjo obliko organizacije?

Bilo je malo let pred svetovno vojno, ko so ljudski misijonarji na Nemškem skupno z gorečimi dušnimi pastirji razglabljali in skušali rešiti vprašanje, s kakšnim sredstvom bi kar najpreprosteje in najzanesljiveje narodu ohranili gorečnost, vzbujeno ob ljudskih misijonih. Tedaj so zamislili napravo, ki jo priporoča izkušnja blizu dveh desetletij pa ima zase tudi že pohvalo mnogih cerkvenih dostojanstvenikov. Dali so ji preprosto ime *apostolstvo mož*.

Takole so računali početniki tega pokreta: naprava, ki jo namerjamo, imej delež na moči, ki je iz organizacije, toda ustroj bodi kar najbolj enostaven. Zato naj dušni pastir deležnike resnično vpiše v člansko knjigo ter jim izroči čedno sprejemnico, ki vsebuje v par točkah preprosta vodila, kakšen spodbuden rek in na čelu evharistično podobico.

Osvojevalna sila organizacije naj se tudi udejevalna s sestanki. A ti naj obenem vedejo člane k prvemu studencu duhovne moči, k euharistiji, in sicer še v zvezi z zadostilnim češenjem presv. Srca: zato naj bodo zbori *apostolstva mož in mladeničev njih skupna sv. obhajila na prvo nedeljo vsakega meseca*. Obhajilo naj bo med jutranjo sv. mašo, ko so zbrani tudi mnogi drugi župljani, ki naj jih zajme apostolski zgled obhajancev.

Da se čim bolj izčrpajo vse sile, ki že psihološko rastejo iz organizirane vzajemnosti, zato naj se družijo v *apostolstvu le možje in mladeniči brez žensk in otrok*. V smislu naših predlagateljev naj bi se pripuščali že dečki takoj, ko zapusté šolo. Res v naših razmerah mnogi razlogi govoré za to, da si napravo tako prikrojimo. A nemški voditelji zbirajo s tem naslovom le zrelo možko mladino z možmi.

V večjih župnijah smatrajo za neogiben pogoj, če naj člani apostolstva vtrajajo, da se *vsak mesec pred prvo nedeljo pismeno opozoré na prevzeto dolžnost*. Vsi dušni pastirji, ki so po mestih in trgih poskusili z apostolstvom, zatrjujejo, da se ta vabila ne smejo opuščati, sicer že dobro vpeljana pobožnost zamre. Brez mesečnih vabil bi apostolstvo vzdržalo le tam, kjer je nedeljska božja služba strnena v eni sami cerkvi ali celo v eni sami nedeljski maši, h kateri se zbira vsa verna srenja in posluša župnikovo besedo.

Apostolstvo ni bratovščina, zato ni treba kanonične vpeljave. Tudi naj se ta organizacija kot taka ne obremenja z drugimi nalogami ali priveski, kateri bi koga odvrčali od njenega bistva, ki je: voditi moške župljane k sv. euharistiji v luči pobožnosti do presv. Srca Jezusovega ter jih s tem vzgajati za cele kri-

stjane. To je da bodo moške in mladeniči, ki vztrajajo v dolžnostih apostolstva, tudi dobri pomočniki pri drugih delih krščanske akcije v župniji. A vendar ostani apostolstvo kot tako zase najširša in najpreprostejša, v župniji posebe organizirana oblika pobožnosti mož, ki naj svojih ciljev ne poistoveti s podobnimi cilji drugih organizacij.

Smisel organizacije se na sprejemnici utegne približno takole izraziti:

Mož ali mladenič, kateri da svoje ime apostolstvu, bo držal ta le vodila:

1. Moško bo nastopal za stvar Kristusovo in sv. Cerkve.

2. V vseh potrebah se bo zaupno obračal do presv. Srca Jezusovega.

3. Vsakdanja molitev, delo in trpljenje bo posvečeval božjemu Srcu Jezusovemu.

4. Zvesto bo prihajal k obhajilu mož

in mladeničev na Srca Jezusovega nedeljo (prvo v mesecu).

Važno je, da se za vpeljavo apostolstva porabi tak čas, ko veje v župniji toplejša pobožnost.

Najboljši čas je gotovo ob misijonu ali ob kaki tridnevni. Ako se oglašajo družine za družinsko posvetitev presv. Srcu, nagovori ob tej priliki moške za apostolstvo. Upajmo, da bodo zlasti bližajoči se euharistični shodi pospešili tudi to preprosto a uspešno euharistično pobožnost.

Sovstvo o tem predmetu je precejšnje. — Ušeničnik, Pastoralno bogoslovje II, 424 in 765. — Sträter, Männerapostolat. — Siepe S. J., Standeskommunion und Männerapostolat (Theol. prakt. Quartalschrift 1916, 300). — Skupni pastirski listi avstrijskih škofov leta 1915 in 1916.

1. okrožnica Pripravljalnega odbora za V. katoliški shod Katoličani!

Katoliški shod bo na glavni dan, v nedeljo 26. avgusta, predvsem manifestacija zavednosti, številne moči, discipline in organizacije katoliškega ljudstva na zunaj: pred zastopniki države, Cerkve, tujih narodov in pred nasprotniki. Največji pouk darek sklepom odsekov, resolucijam katol. shoda in govorom bo dala dobro urejena množica pri sv. maši, v sprevodu in na zborovanju, ki bo najsijajnejši dokaz, da niso sklepi in resolucije voditeljev le nerodovitne želje posameznikov, ampak nepremagljiva volja celega ljudstva, celega naroda katoliških Slovencev.

Desettisoči enodušno nastopajočih discipliniranih mož in fantov, tisoči žen in deklet, čete in prapori naših organizacij s svojimi voditelji morajo po točnem načrtu glavnega odbora nastopiti v prestolici Slovenije s takim številom in tako strumno urejeni, da bo ta največji dosedanjih nastopov sloven. naroda dal nepremagljivega posguma vsem, ki se bodo nastopa udeležili ali ga samo videli. Po takem nastopu bo uspeh zborovanj in sklepov v ponedeljek in torek zagotovljen in zmaga ljudskih pravic dosežena. Kajti, česar ne doseže živa beseda resnice in pravice, to premore vtis nepreglednih množic, ki so ene misli, enega srca, ene nezlomljive volje.

Kdo je še danes tako nezaveden, neodločen ali mlačen katoličan, da ne bi želel biti v armadi zavednih, gorečih in odločnih mož in fantov, živo vernih žen in deklet, ki bodo ta dan, 26. avgusta, pokazali domovini in tujini, da med Slovenci Kr-

stus še živi, vlada in kraljuje? In kdor želi, hoče — tudi more! Posebni vlaki, polovična voznja, s seboj prinešena hrana in priprave glavnega odbora bodo tako olajšale in pocenile udeležbo, da bo tudi najrevnejši človek mogel priti za ta dan v Ljubljano, ako si prihrani le po 100 kron vsak teden do 26. avgusta! L. 1920 je zbral v obmejnem Mariboru samo orlovski tabor 50.000 vernega ljudstva k manifestaciji za katoliška načela mladine. L. 1921. je samo iz Gorenjske združil orlovski tabor v Kranju 15.000 ljudstva. Ali ne bo v l. 1923., ko so vse številne naše organizacije tako lepo napredovale, ko je 105.000 samih mož glasovalo za katoliško stranko, katoliški shod v našem prometu in kulturnem središču, v prestolici našega knez nadškofa-zlatomašnika, še lažje zbral 100.000 vernih Slovencev in Slovenk? To mora biti naš cilj, in dosegli ga bomo! V čast božjo in v korist narodu!

Kako? Z dobro urejeno pripravo! Sodelovati pa moramo vsi, tudi najbolj oddaljeni zavedni katoličani.

Najprvo treba v vsaki župniji v teku 14 dni po prejemu te okrožnice izbrati in sestaviti »Krajevni odbor za V. katoliški shod v Ljubljani l. 1923.« Vanj naj izvoli vsaka organizacija svojega zastopnika. Ti naj se posvetujejo, katere vplivne in delavne osebe bi bilo dobro še pritegniti. Potem naj začno takoj agitirati za udeležbo na shodu in skušajo pridobiti zlasti vse verne moške in fante. Zbirajo naj darove, s katerimi bi mogli pomagati

revnim, poštenim fantom in možem za pot na shod, Orlom in Orlicam za nabavo krojev, pevecem, godbam itd. Tudi glavni odbor v Ljubljani bo lažje dobro pripravil vse potrebno in pocenil revnim dijakom, Orlom itd. bivanje v Ljubljani, če ga boste podprli s prostovoljnimi doneski. Vsi varčujte in si nabirajte za katoliški shod denar, četudi ne boste (razen potnine) potrošili več nego morda 25 dinarjev.

Skrbite, da vsako navodilo glavnega odbora v Ljubljani takoj v Vaši župniji izvedete in pomagajte agitirati tudi v sosednih krajih, kjer morda ni dosti živa agitacija. Na vsa vprašanja glavnega odbora takoj točno odgovorite, zlasti že na vprašanja priložene prve statistične izvidnice, ki jih točno izpolnite in pošljite najpozneje do 31. maja. Ne čakajte opominov!

Prosimo Vas, ne zanašajte se na dolgi čas ali na druge ljudi, ampak vsi se potrudite in požurite s pripravami, in doživeli boste čudo, okusili veličino in želi uspehe največje in najlepše dosedanjih manifestacij katoliških Slovencev.

Na veselo delo, za čast božjo in v korist vernemu ljudstvu!

V Ljubljani, dne 1. maja 1923.

Za glavni odbor:

Dr. Fabijan, tajnik. Dr. Slavič, predsednik.

Za odbor zunanjih priprav:

Jernej Hafner, načelnik.

Slike in Spominske Podobice za posvetitev družine Srcu Jezusovemu.

Katoliško tiskovno društvo v Gorici, je izdalo dvojne vrste slik Srca Jezusovega z besedilom posvetitve.

Prve slike v velikosti 37/25 cm, so namenjene za okvirje. Pod sliko Srca Jezusovega je besedilo posvetitve. Slika brez okvirja: Lit. 120.

Druge spominske slike so v velikosti navedeni podobice, vendar na štirih straneh. Na prvi strani je slika Srca Jezusovega s primernim napisom. Na drugi strani je besedilo posvetitve, na tretji molitev pred podobo Srca Jezusovega in na četrti so navadni tozadevni odpustki, Sličica stane 15 cent.

Slike se vsega priporočila vredne. Naročajo se v knjigarni Katoliškega tiskovnega društva v Gorici, Via Carducci, 2.